

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/173/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8614204459
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8614204459.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Anny Kovaľovej a JUDr. Moniky Juskovej v právnej veci žalobcu Quantum Credit a.s., so sídlom v Bratislave, v Ružovej doline č. 25, právne zastúpeného PERSPECTA Legal, s.r.o., so sídlom v Bratislave, v Ružovej doline č. 25, proti žalovanému J. L., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcemu v T., na ul. Y. K. č. XXXX/XX, o zaplatenie sumy 424,05 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Svidník zo dňa 19.11.2014 č.k. 2C/183/2014-36 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania.

Žalobca n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanému sa ich náhrada n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 13,44 Eur s 9,5 % úrokom z omeškania ročne od 18.08.2011 do zaplatenia a sumu 9,16 Eur s 9,5 % úrokom z omeškania ročne od 18.09.2011 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že právny predchodca žalobcu uzatvoril so žalovaným dňa 03.06.2011 zmluvu o poskytovaní služby a nájme koncového zariadenia. Žalovanému riadne poskytoval služby, ktoré vyfakturoval faktúrami č. 8729992446 za obdobie od 01.07.2011 do 31.07.2011 vo výške 26,56 Eur, z ktorej na žalobcu bola postúpená suma 13,44 Eur a č. 9730995541 za obdobie od 01.08.2011 do 31.08.2011 vo výške 9,16 Eur. Žalovaný tieto faktúry doposiaľ v plnej výške neuhradil. V tejto časti bola preto žaloba považovaná za dôvodnú a žalovaný bol zaviazaný na zaplatenie sumy 13,44 Eur a sumy 9,16 Eur s príslušným úrokom z omeškania.

Pokiaľ ide o nárok na zaplatenie sumy 401,45 Eur uplatnenej žalobcom z titulu zmluvnej pokuty za porušenie zmluvných povinností žalovaného, tento bol vyhodnotený ako neopodstatnený. O tom, že zmluvná pokuta, ktorá plní funkciu paušalizovanej náhrady škody je aj sankciou, by nemali byť žiadne pochybnosti. Právny predchodca žalobcu ponúkal svoje služby spotrebiteľom prostredníctvom vopred pripravených štandardných zmlúv, v ktorých spotrebiteľia zmluvné podmienky ovplyvniť nemohli. To platí aj pre zmluvnú pokutu, ktorá sa žiada zaplatiť vždy v nezmenenej výške bez ohľadu na to, aký čas zostáva do konca viazanosti. Teda reálne môže nastať situácia, že spotrebiteľ zaplatí 23 paušálnych mesačných poplatkov, zostáva mu už iba jeden poplatok, a pre jeho nezaplatenie uplatní dodávateľ rovnakú zmluvnú pokutu, ako v prípade omeškania sa spotrebiteľa hneď na úvod dvojročného zmluvného vzťahu. Podmienky, za akých dodávateľ dohodol zmluvnú pokutu v

štandardných zmluvách, poškodzujú spotrebiteľa. Zmluvná pokuta bola dojednaná ako sankcia za porušenie zmluvných povinností ako zabezpečovací prostriedok za účelom dosiahnutia väčšej istoty, že žalovaný zotrvá v zmluvnom vzťahu, a že si bude svoje zmluvné povinnosti plniť. Je zrejmé, že zmluvná pokuta plní funkciu paušalizovanej náhrady škody a je teda sankciou za porušenie povinností. Dodávateľ ponúka spotrebiteľom svoje služby prostredníctvom štandardných formulárových zmlúv, ktoré sú vopred pripravené a ktorých obsah a zmluvné podmienky nemôžu spotrebiteľa žiadnym spôsobom ovplyvniť. To sa týka aj ustanovenia o zmluvnej pokute. Súdna kontrola štandardných zmlúv je postavená na absolútnej neplatnosti neprijateľných klauzúl a bolo by v rozpore s cieľom Smernice, ak by sa pred neprijateľnou podmienkou jeden spotrebiteľ chránil a druhý nie. Rozhodujúce je, že problémová zmluvná podmienka v spotrebiteľskej zmluve je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa a nie je rozhodujúca vôľa zmluvných strán.

Riešenie nebolo možné vidieť len v čiastočnej neplatnosti zmluvnej pokuty. Takéto čiastočné zneplatnenie zmluvnej pokuty by prinášalo riziko, že dodávateľa takéto opatrenie neodradí, pretože v prípade súdnej kontroly by bola zmluvná pokuta sporadicky zmoderovaná, ale predsa len by zostala a neprímerane by regulovala vzťah neurčitého počtu spotrebiteľov.

Keďže z neplatnej zmluvnej podmienky nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanému povinnosť plniť, súd prvého stupňa žalobu o plnenie zo zmluvnej pokuty zamietol.

Proti tomuto rozsudku, a to konkrétne proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby jeho žalobe bolo v plnom rozsahu vyhovené. Ako dôvod uviedol, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Zmluvná pokuta predstavuje inštitút zabezpečenia záväzkov, ktorý má donútiť zmluvnú stranu plniť po celú dobu trvania povinnosti nie len v jej časti. Je právne irelevantné, kedy a v akej miere zmluvná strana porušila povinnosť. Podstatné je, že sa nesprávala tak, ako bola zo zmluvy zaviazaná. V právnej praxi sa používa ako fixne určená suma pre prípad nezaplatenia záväzku, teda takéto jej určenie je všeobecne akceptované spoločnosťou ako správne. Súd má pri posudzovaní neprijateľnosti zmluvnej podmienky posúdiť, či táto nespôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. To môže urobiť iba ak posúdi rozsah všetkých práv a povinností zo zmluvy v čase jej uzavretia. Ak je súd toho názoru, že priznanie celej zmluvnej pokuty je nespravodlivé, má možnosť uplatniť svoje moderačné právo.

Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 212 O. s. p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvého stupňa, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

V danom prípade, ako to vyplýva z obsahu spisu, medzi účastníkmi bola uzatvorená štandardná formulárová spotrebiteľská zmluva. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pritom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.

Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o poskytovaní služby a nájme koncového zariadenia túto charakteristiku spĺňa. Jej súčasťou boli bez akýchkoľvek pochybností zmluvné dojednania majúce charakter všeobecných obchodných podmienok, ktoré žalovaný ovplyvniť nemohol, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

Výška zmluvnej pokuty v zmluve bola stanovená pevnou sumou na čiastku 199 Eur za nedodržanie doby viazanosti, na čiastku 150 Eur pre prípad nevrátenia, straty alebo odcudzenia prenajatého Magio

Sat Boxu, na čiastku 20 Eur pre prípad nevrátenia, straty alebo odcudzenia diaľkového ovládača, na čiastku 19,95 Eur pre prípad straty alebo poškodenia karty a na čiastku 29,95 Eur pre prípad straty alebo poškodenia satelitnej antény alebo súvisiaceho príslušenstva.

Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväžiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku a to v záujme vyššej kvality života.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka).

Občiansky zákonník za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 ods. 4 písm. k/ považuje aj dojednanie vyžadujúce od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Občiansky zákonník s takouto neprijateľnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spája v ustanovení § 53 ods. 5 sankciu neplatnosti.

Keďže ust. § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka) išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti.

Ust. § 544 Občianskeho zákonníka umožňuje účastníkom pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti dojednať si zmluvnú pokutu. Zmluvná pokuta je zabezpečovacím prostriedkom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť. Podstatnou náležitosťou dohody o zmluvnej pokute je určenie jej výšky alebo spôsobu jej určenia. Výška zmluvnej pokuty nie je zákonom limitovaná, avšak nemôže byť v rozpore so zásadou zakotvenou v ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. V prejednávanej veci povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu vôbec nezohľadňovala dobu, kedy k porušeniu zmluvných povinností došlo. Je totiž zásadný rozdiel medzi tým, či k porušeniu povinnosti dôjde na začiatku zmluvného vzťahu alebo na jeho konci. Takéto dojednanie zmluvnej pokuty predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinností uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu v plnej výške.

Aj keď ust. § 545a Občianskeho zákonníka umožňuje súdu znížiť neprimerane vysokú zmluvnú pokutu, použitie tohto ustanovenia je možné iba vtedy, ak zmluvná pokuta bola dojednaná platne. Pri neplatnom dojednaní zmluvnej pokuty podľa ust. § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka jej zníženie vôbec neprichádza do úvahy.

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p.. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že v odvolacom konaní úspešnému žalovanému žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.